

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/258/2019
Identifikačné číslo spisu:	2717205590
Dátum vydania rozhodnutia:	16.01.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2717205590.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloletého A. E., narodeného XX. októbra XXXX, bývajúceho v H., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, dieťa matky F. B. bývajúcej v H., zastúpenej JUDr. Máriou Trylčovou, advokátkou so sídlom v Senici, Janka Kráľa č. 738/12, a otca H. E., bývajúceho v J., zastúpeného Advokátskou kanceláriou Machová, s.r.o., IČO: 36864544, so sídlom v Skalici, Sasinkova č. 886/16, o návrhu matky na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Skalica pod sp.zn. 8 P 204/2017, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. septembra 2019 sp.zn. 23 CoP 37/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Skalica (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. januára 2019 č.k. 8 P 204/2017-136: a/ zveril maloleté dieťa A. E. (ďalej len „maloletý“) do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok v bežných veciach, b/ otca zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 120 € mesačne s účinnosťou od 28. decembra 2017, c/ otcovi uložil povinnosť zaplatiť v splátkach zročné výživné za čas od 28. decembra 2017 do 31. januára 2019 v sume 1 425,48 €, d/ rozhodol, že otec je oprávnený stýkať sa s maloletým v prítomnosti sestry otca každý párný týždeň v roku v sobotu od 9.00 hod. do 12.00 hod. a tiež každý párný týždeň v roku v nedeľu od 13.00 hod. do 16.00 hod. s tým, že matka je povinná maloletého na styk s otcom pripraviť a v určenom čase otcovi odovzdať v mieste jej bydliska; otec je povinný maloletého matke v rovnako určenom čase na rovnakom mieste vrátiť.

1.1. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že rodičia maloletého spolu nežijú a je v jeho záujme, aby boli upravené práva a povinnosti rodičov k nemu. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že starostlivosť o maloletého zabezpečuje matka, u ktorej má maloletý vytvorené stabilné rodinné zázemie. Vzhľadom na to, aj so súhlasom otca, zveril maloletého do osobnej starostlivosti matky.

1.2. Matka navrhovala, aby otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletého sumou 200 € mesačne. Súd prvej inštancie pri určovaní výšky výživného prihliadol na odôvodnené potreby maloletého, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery jeho rodičov, ich zdravotný stav, sociálnu situáciu, pracovné zaradenie, výšku ich príjmov a výdavkov. Na zreteli mal aj osobnú starostlivosť matky o maloletého a tiež o jej ďalšie tri deti. Za primerané zisteným okolnostiam považoval výživné platené otcom vo výške 120 €.

1.3. Otcovi vznikol nedoplatok na výživnom od 28. decembra 2017 do 31. januára 2019 vo výške 1 425,48 €, ktorý mu súd výnimočne povolil splácať v splátkach.

1.4. Pri úprave styku otca s maloletým vychádzal súd prvej inštancie z návrhu otca. Na základe výsledkov dokazovania dospel k záveru, že matkou navrhovaný zákaz styku otca s maloletým by bol v rozpore so záujmom maloletého. Zákaz styku s maloletým dieťaťom predstavuje výnimočné riešenie a vážny zásah do výkonu rodičovských práv a povinností, ktorý môže byť odôvodnený len okolnosťami na strane maloletého dieťaťa, ktoré musia byť natoľko závažné, že ochrana záujmu dieťaťa vyvolá potrebu obmedzenia prirodzeného kontaktu s rodičom. V konaní nebolo preukázané, že by otec napadol maloletého alebo mu inak ublížil, prípadne že sa nevie o neho postarať. Otec bol síce v priestupkovom a tiež trestnom konaní uznaný za vinného, avšak nie za útok smerujúci proti maloletému. Zákaz styku rodiča a dieťaťa nemôže byť odôvodňovaný vzájomným konfliktom rodičov dieťaťa. Z výsledkov vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že otec má s dieťaťom dobrý vzťah, zlý vzájomný vzťah majú iba jeho rodičia. Pri rozhodovaní o styku otca s dieťaťom akcentoval súd, že dieťa má právo byť vychovávané obidvomi rodičmi a primerane sa s nimi stretávať. Dospel k záveru, že matkou tvrdené skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zákaz styku otca s maloletým, neboli preukázané. Zo znaleckého posudku, ktorým bol skúmaný duševný stav otca v trestnom konaní, vyvodil, že otec netrpí duševnou poruchou, nebola u neho zistená žiadna závislosť a prognóza jeho resocializácie je veľmi dobrá. Podľa názoru súdu sa matka zákazom styku otca s dieťaťom chce pomstiť otcovi za ich konfliktné spolužitie. Matkou namietaná okolnosť, že otec by „mohol ublížiť“ maloletému, nie je ničím podložená. S poukázaním na návrh otca, ktorý sa z pracovných dôvodov môže s maloletým stretávať iba cez víkendy, súd prvej inštancie upravil jeho styk s maloletým spôsobom uvedeným vo výrokovej časti jeho rozsudku.

1.5. V zmysle § 52 a § 57 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) súd prvej inštancie žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Na odvolanie matky proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie o výške vyživovacej povinnosti otca k maloletému, s tým spojenému výroku o zročnom výživnom a tiež proti výroku o úprave styku otca s maloletým Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil rozsudkom z 23. septembra 2019 sp.zn. 23 CoP 37/2019 ako vecne správny [§ 387 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. V plnom rozsahu prevzal skutkový stav zistený prvoinštančným súdom, s právnymi závermi ktorého sa stotožnil. Ani po zohľadnení odvolacej argumentácie matky nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od záverov súdu prvej inštancie.

2.1. Z vykonaného dokazovania bola - aj podľa názoru odvolacieho súdu - preukázaná potreba úpravy práv a povinností rodičov k maloletému z toho dôvodu, že jeho rodičia spolu nežijú a rozhodnutie súdu je potrebné v záujme maloletého.

2.2. Vychádzajúc z ustanovení § 62 ods. 1, 2 a 5, ďalej § 65 ods. 1 a 2 a tiež § 75 ods. 1 Zákona o rodine odvolací súd konštatoval, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale sú dané širšie, najmä potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré súvisia napríklad so zdravotným stavom oprávneného (liečebné náklady). Na strane dieťaťa je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať mu výživné a popri tom zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada najmä na jeho schopnosti (faktické príjmy), ale aj na jeho možnosti (to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné

skúsenosti i situáciu na trhu práce). Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť aj majetkové pomery oboch povinných rodičov. Vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie a stotožniac sa s dôvodmi jeho rozhodnutia dospel odvolací súd v otázke určenia výšky vyživovacej povinnosti otca a jeho povinnosti zaplatiť zročné výživné k záveru zhodnému so súdom prvej inštancie.

2.3. So zreteľom na ustanovenia § 25 ods. 1 a 2, § 28 ods. 1 a 2, § 36 a § 43 ods. 1 Zákona o rodine, ako aj čl. 3 a 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 24 Charty základných práv Európskej únie a čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, odvolací súd uviedol, že aj rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do starostlivosti, zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi, a preto má právo v primeranom rozsahu podieľať sa na výchove dieťaťa, ktorá sa realizuje prostredníctvom styku tohto rodiča s dieťaťom. Uvedené ustanovenia uprednostňujú dohodu rodičov o styku s maloletým dieťaťom; súd upraví styk autoritatívnym rozhodnutím iba vtedy, ak k ich dohode nedôjde. Pri rozhodovaní o rozsahu styku zvažuje súd okolnosti tak na strane maloletého dieťaťa (jeho vek, zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorý ho nemá v starostlivosti, doterajší spôsob a rozsah styku, denný režim), ako aj na strane rodičov (ich vzájomný vzťah, časové a ekonomické možnosti, rodinné pomery, vzdialenosť medzi bydliskom dieťaťa a rodiča, a podobne). Vždy je však prvoradá najlepší záujem dieťaťa, teda to, aby jeho vývoj a výchova smerovali k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti. Samozrejmosťou súčasťou toho je, aby dieťa udržiavalo a rozvíjalo rodinné vzťahy aj s odlúčeným rodičom. Podľa názoru odvolacieho súdu posudzoval súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu opodstatnenosť argumentácie matky, podľa ktorej styk s otcom ohrozuje maloletého. Zohľadniac správu z psychiatrického vyšetrenia otca sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nepodloženosti tohto tvrdenia matky. Zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že nie je dôvod zakázať otcovi styk s maloletým a treba, aby maloletý opätovne rozvíjal citové väzby s otcom a tiež s jeho rodinou. Ako vyplynulo z dokazovania, otec sa dokáže o maloletého postarať, má zabezpečené bývanie aj prácu, jeho resocializácia po návrate z výkonu trestu pokračuje bezproblémovo. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je preto aj v tejto časti správne.

2.4. Vecne správne je rozhodnutie súdu prvej inštancie aj o trovách konania.

2.5. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala matka dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Podľa jej názoru bol v konaní porušený princíp právnej istoty a rozhodnutia súdov oboch inštancií nie sú dostatočne, najmä presvedčivo odôvodnené. Odvolací súd takmer doslovne skonštatoval tvrdenia účastníkov konania, obsah ich podaní a vyjadrení, do svojho rozhodnutia prevzal celé pasáže rozhodnutia súdu prvej inštancie, nevysvetlil ale, ako sa vyrovnal s relevantnými skutkovými a právnymi okolnosťami a s jej odvolacími argumentmi. V jeho rozhodnutí, ktoré je len opisné a nie dostatočne odôvodnené, absentujú rozhodujúce právne úvahy. Je síce z neho jasné, ako rozhodol, nie však to, prečo tak rozhodol. Zdôraznila, že konštatovanie odvolacieho súdu o tom, že otec nenapadol maloletého, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. V skutočnosti došlo k agresívnemu konaniu otca namierenému aj voči maloletému. Podľa jej názoru ochrana života a zdravia maloletého bola v danom prípade prednejšia pred právom otca stýkať sa s ním. Dovolanie podala v presvedčení, že existuje reálna hrozba toho, že agresívne konanie otca sa zopakuje a môže byť namierené aj voči maloletému. Uviedla tiež, že súdy porušili princíp rovného postavenia účastníkov civilného konania, lebo rozhodli jednostranne, na podklade (neoverených a nedoložených) tvrdení otca, pričom na jej argumenty náležite neprihliadli a nevykonali ňou navrhované dokazovanie (znaleckým posudkom psychológa zameraným na posúdenie vzťahu otca a maloletého, ale tiež spisom preukazujúcim trestnú činnosť otca, za ktorú bol právoplatne odsúdený). Podľa jej názoru je napadnuté rozhodnutie (navyše) nevykonateľné, lebo sa ním ukladá povinnosť osobe, ktorá nie je účastníčkou konania. Na tejto argumentácii zotrvala dovolateľka aj v priebehu dovolacieho konania. Navrhla rozsudky súdov oboch inštancií zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Otec vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že tento mimoriadny opravný prostriedok nie je v danom prípade prípustný. Matka neopodstatnene tvrdí, že napadnuté rozhodnutie nie je preskúmateľné. Odvolací súd dostatočne a v súlade so zákonom vysvetlil všetky relevantné skutkové a právne závery, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Dovolanie matky preto navrhol „zamietnuť“.

5. Dovolanie podala matka vo veci upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu dovolania podaného vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania matky bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastníčka konania zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie matky nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky; obdobne, pokiaľ sa v zátvorke uvádza „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“).

I.

8. Prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje matka z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie dovolacieho súdu, že k tvrdenej procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto kúmal opodstatnenosť dovolacej argumentácie matky o tejto vade zmätočnosti.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, resp. rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie faktická činnosť alebo nečinnosť súdu (procedúra prejednávania veci, resp. to, ako súd viedol konanie), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a účastníkovi konania (strane sporu) znemožňuje realizáciu jeho procesných oprávnení a marí mu možnosť jeho aktívnej účasti na konaní (R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Keďže postupom súdu nie je samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť návrhu alebo žaloby (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017), nie je ním ani časť rozhodnutia - odôvodnenie (obsah, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 Cdo 18/2018, 2 Cdo 39/2018, 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Tieto právne náhľady najvyššieho súdu považuje za ústavne udržateľné aj ústavný súd (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018).

11. Obsah dovolania (č.l. 7 CMP a § 124 ods. 1 CSP) naznačuje, že dovolateľka namieta nedostatky v odôvodnení napadnutého rozsudku (jeho rozpornosť, protirečivosť, nepresvedčivosť a celkovú nedostatočnosť) vedúce podľa nej až k nepreskúmateľnosti.

11.1. V zmysle stanoviska najvyššieho súdu publikovaného pod R 2/2016 nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku. I keď CSP v súvislosti s úpravou dovolania a dovolacieho konania nepozná pojem „iná vada“ tak, ako ho uvádzali ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, je nepochybné, že k procesným vadám odlišným od väd zmätočnosti (k vadám označovaným predchádzajúcou právnou úpravou ako „iná vada“) môže v praxi všeobecných súdov dochádzať (a dochádza) aj v súčasnosti. Uvedené stanovisko je preto v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za naďalej aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017). Podľa právneho názoru ústavného súdu je toto stanovisko súladné s úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

11.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie. Matka sa mylí, pokiaľ sa nazdáva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní musí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku. Postačujúce totiž je, aby odôvodnenie rozhodnutia opravného súdu reagovalo na tie námietky, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia teda neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

11.3. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúmaného prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie.

11.4. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd neznemožnil matke realizáciu jej procesných oprávnení a neporušil jej právo na spravodlivý proces. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky.

12. So zreteľom na dovoláciu argumentáciu matky, obsahom (§ 124 ods. 1 CSP) ktorej je, že súdy rozhodli bez náležitého zistenia skutočného stavu [okolností rozhodujúcich z hľadiska určenia výšky výživného a tiež skutočností významných z hľadiska úpravy styku otca s maloletým (v tomto smere matka poukazovala na nevykonanie dokazovania znalcom z odboru psychológie)], pričom v rozpore s princípom rovného postavenia účastníkov konania vyhodnocovali výsledky vykonaného dokazovania len v prospech otca, dovolací súd uvádza, že v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nedostatočné zistenie skutkového (skutočného) stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Ústavný súd nedospel k záveru o ústavnoprávnej neudržateľnosti tohto názoru najvyššieho súdu (II. ÚS 465/2017). Treba dodať, že podstatou princípu rovného postavenia účastníkov civilného mimosporového konania (čl. 4 CMP) je rovnaká miera možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany. V danom prípade z obsahu spisu nevyplýva, že by súdy nevytvorili účastníkom konania rovnakú možnosť realizovať ich procesné oprávnenia.

13. Pre prípad, že dovolateľka vyvodzuje prípustnosť jej dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie (čomu nasvedčuje obsah jej dovolania), dovolací súd uvádza, že už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (R 54/2012). Najvyšší súd zotrváva na tomto závere aj naďalej (R 24/2017 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4

Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

14. Pre úplnosť dovolací súd pripomína konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp.zn. I. ÚS 61/2019, v zmysle ktorého aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje nová procesná úprava účinná od 1. júla 2016, je opodstatnený názor, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu v civilnom konaní znemožňujúci strane (účastníkovi civilného mimosporového konania) uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že matka nedôvodne namieta existenciu procesnej vady konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP.

II.

16. Niektoré časti dovolacej argumentácie (najmä tvrdený „odklon“ odvolacieho súdu od praxe súdov) naznačujú, že matka je presvedčená o prípustnosti jej dovolania tiež podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

17. Podľa názoru najvyššieho súdu, ktorý bol vyjadrený v judikáte R 71/2018, patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletině Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

18. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je relevantná výlučne „právna otázka“, teda nie skutková otázka. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 89/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 42/2017, 8 Cdo 73/2017).

19. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom

posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

20. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (R 83/2018 a 1 Cdo 206/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 27/2017, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 35/2017, 7 Cdo 7/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiaciemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

21. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd (2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

22. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ neuvedie, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie, čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu.

23. V danom prípade odvolací súd riešil celý rad právnych otázok. Matka sa nestotožnila so skutkovými a právnymi závermi, na ktorých odvolací súd založil svoj rozsudok, avšak ani pri prístupe k jej dovolaniu podľa obsahu tohto procesného úkonu (§ 124 ods. 1 CSP) nemožno ustáliť, konkrétne ktorú právnu otázku mala na mysli v rámci argumentácie, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Rovnako z jej dovolania nevyplýva, vo vzťahu ku ktorému rozhodnutiu dovolacieho súdu došlo k judikatórnemu odklonu v riešení tej otázky, ktorú mala na mysli.

24. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že argumentácia matky týkajúca sa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je nedostatočná a ňou uvádzané dovolacie dôvody nie sú v podanom dovolaní vymedzené spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na to nemohol pristúpiť k meritórному dovolaciemu prieskumu.

III.

25. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá

náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

26. Najvyšší súd odmietol dovolanie matky podľa § 447 písm. c/ CSP (v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/ CSP.

27. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.